

Попова І.А.,

*кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, доцент
кафедри організації та економіки фармації, Національний фармацевтичний
університет, м. Харків, Україна*

Демченко Н.В.,

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри організації та
економіки фармації, Національний фармацевтичний університет, м. Харків,
Україна*

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Одним із визначальних критеріїв демократичності політичної системи є ефективна діяльність місцевого самоврядування. Недосконалість місцевої влади в Україні, її невідповідність європейським стандартам та принципам, обумовлює необхідність пошуку шляхів для реформування. При проведенні будь-яких реформ у країні вивчення і використання досвіду інших країн є необхідною умовою успішного реформування. Зокрема, з'ясування об'єктивних закономірностей і основних принципів централізованого і децентралізованого управління має допомогти Україні уникнути багатьох помилок і складнощів на шляху розробки та формування сучасної моделі управління, заснованої на поєднанні різних ступенів централізації і децентралізації.

Одним із основних та актуальних завдань демократизації суспільно-політичного життя в Україні є реформування системи місцевого самоврядування, оскільки саме вона є одним з найважливіших елементів і показників демократизації суспільства. В сучасних умовах активізації процесів децентралізації перед національною економікою постало завдання утворення територіальних об'єднань, які б ефективно функціонували та всебічно розвивалися. Досліджуючи досвід європейських країн, було визначено, що територіальні утворення мають різні назви. Так, в Польщі – гміни; Франції, Бельгії, Італії, Швеції – комуни; Іспанії, Британії – муніципалітети; Німеччина – громади.

Головним завданням гміни є задоволення найважливіших потреб людини. Гміна наділена: статусом юридичного і самостійного суб'єкта у виконанні власних завдань; для виконання своїх функцій володіє власними і додатковими

доходами (у вигляді субвенцій); наділена правом власності на комунальне майно; для захисту її самостійності передбачено судовий порядок [3, с. 63].

Слід зауважити, що для зручності аналізу статистичних даних, ЄС здійснює групування, використовуючи принцип однокритеріальності. Головним критерієм виступає кількість населення. Ця система має назву NUTS (Nomenclature of territorial units for statistics) – номенклатура територіальних одиниць для статистики. Метою цього групування є вирішення таких завдань: збір, гармонізація, розвиток регіональної статистичної інформації у країнах ЄС; соціально-економічний аналіз регіонів різних рівнів; формування регіональної політики ЄС [17]. Така класифікація є ієрархічною системою поділу економічної території ЄС на 3 рівні (рис. 1).

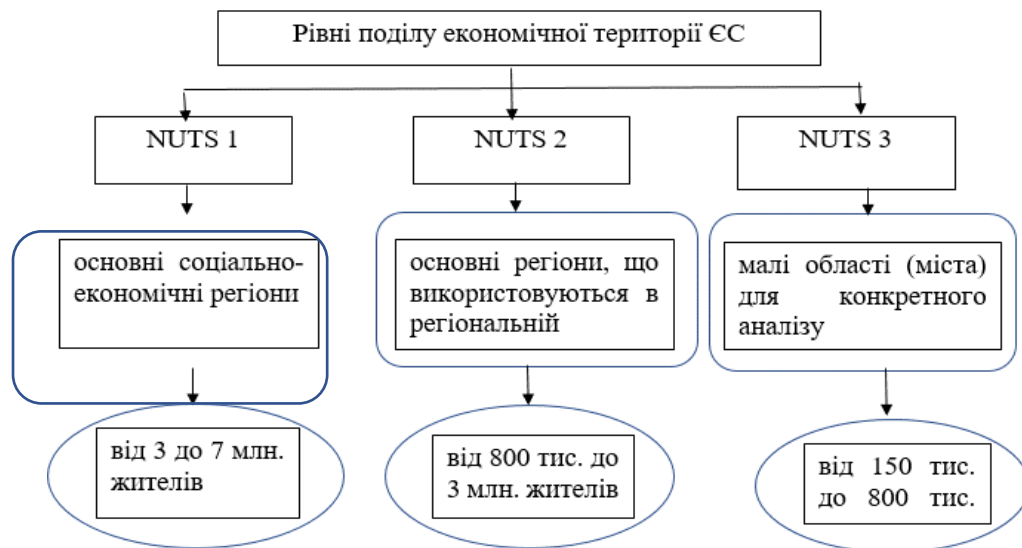

Рисунок 1. - Групування за методологією ЄС

Джерело: побудовано автором на основі джерела [15]

Якщо розглядати країни ЄС окремо, то слід зазначити, що об'єднання територіальних громад здійснюється на основі принципу багатокритеріальності.

Критеріями визначення доцільності утворення громад в Німеччині є кількість населення, структура розселення, традиції, особливості історичного, соціального розвитку міст тощо. При цьому спостерігаються значні відмінності між общинами, тобто кожна є унікальною, що обумовлює необхідність відповідної організації

управління залежно від особливостей общини. Досліджуючи комуну як організацію, Б. Меткальф [14] виокремлює такі її ознаки: велика значущість групи, а не нуклеарної сім'ї; «спільні гроші і витрати»; колективне домоволодіння; групове прийняття рішень і загалом, і в особистих справах. На основі проведеного дослідження можемо зробити висновок, що ОТГ має ґрунтуватися на принципі багатокритеріальності, що сприяє розвитку територіальної громади задля підвищення якості життя. Громада буде спроможною тільки в тому разі, якщо кожен її член буде чітко розуміти можливості підвищення рівня життя в межах громади, ніж існування поза нею. В результаті дослідження доведено, що існує низка критеріїв, зокрема просторово-часовий, демографічний, трудовий, культурно-історичний, фінансовий, які слід враховувати при об'єднанні територіальних громад. Безумовно, врахування всієї системи критеріїв є вкрай складним завданням.

Література:

1. Воеводство, повят, гмина: децентралізація як елемент європейського стилю. URL: <http://forbes.net.ua/opinions/1421483-voevodstvo-povyat-gmina-decentralizaciya-kak-element-evropejskogo-stilya>.
2. Гречана С.І. Картографічний метод для забезпечення розвитку співпраці об'єднаних територіальних громад // *Економіка України*. 2017. № 10. С. 65-73.
3. Долецький З. Гміни та повіти в системі місцевого самоврядування Польщі // *Вісник Української академії державного управління при Президентові України*. 2001. № 2. С. 62-64.
4. Досвід об'єднання територіальних громад на Сході України: економіко-правові аспекти: колективна монографія НАН України. Інститут економіко-правових досліджень. К.: ТОВ «ВІСТКА», 2018. 210 с.
5. Інструменти розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації влади. К. : Ваіте, 2017. 432 с.
6. Лендъел М. *Місцева демократія у країнах Центральної та Східної Європи*. Ужгород : Мистецька лінія, 2011. 688 с.